І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740 Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 196. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1961 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 196. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ ВІРИТЬ, ЩО ЗАХІД НЕ БУДЕ „АНІ ЧЕРВОНИЙ, АНІ МЕРТВИЙ"

„БУДЕМ ЖИВІ І ВІЛЬНІ" — ТВЕРДИТЬ КЕННЕДІ, ХОЧ ЗМАГАННЯ МОЖУТЬ ДОВГО ТРИВАТИ

Чепел Гілл, Північна Каролайна. — Президент Кеннеді заявив в промові до 30.000 студентів і гостей під час конвокації Університету Каролайни, що було б „небезпечною ілюзією" вірити, що „ми швидко переможемо або зовсім програємо тотальну війну проти комунізму" Президент сказав своїм слухачам, що американський нарід і Захід повинні знати, що „вони не будуть ані мертві ані комуністами" коли протиставитимуться комуністичній небезпеці. Але Президент остерігав, що ця боротьба буде довга, що всі зібрані на площі, може навіть „ціле своє життя можуть пережити в непевності, небезпеці і змаганні". Президент запевняв, що не згинемо ані не станемо комуністами, тільки будемо „вільні і гідні тих традицій і відповідальностей, які є перед Північною Каролайною і ЗДА". Промовляючи пізніше до 10.000 війська, що стояло на позір у форті Брегг, Президент сказав їм, що „їхньою найважливішою функцією є втримати волю на цілому світі". Президент дістав почесний докторат права від Університету Північної Каролайни. В дипломі - грамоті говориться про наукові праці Кеннеді, про те, що він був відзначений за акцію на острові Соломона під час другої світової війни, і що він „відважно вирішує" всі політичні проблеми, змагаючи до здійснення своєї програми „нових кордонів" 12 жовтня Кеннеді виголосив ще коротку промову, яку зарекордовано, щоб її надати на відкритті стейтової виставки в Шарлотті. У своїй промові в університеті Кеннеді заявив, що тепер не можна одним гаслом висловлювати політичну програму, як це роблять деякі політики. Преса зазначує, що Президент мав на думці сенатора - республіканця Беррі Голдвотера, який вимагає „тотальної перемоги" над комунізмом і то швидко. Кеннеді сказав, що „ми не змагаємо до того, щоб нам хтось піддався, але ми робимо „всякі зусилля до того, щоб не допустити до катастрофи в світі". Треба тепер конче навчитися розрізняти дійсність від ілюзій, довготермінове від теперішнього, те, що важне, від дрібничковости. ЗДА мусять вести політику тверду і гнучку, щоб охоронити вітальні інтереси „можливо мирними засобами, і рішучою акцією якщо це є потрібне". Звертаючись до студентів, Президент закликав їх цікавитися політикою, та пригадував їм, що перші великі провідники ЗДА були одночасно і великими науковцями. Він нагадував Томаса Джефферсона, Джана Квінсі Адамса, які можуть бути прикладом до наслідування теперішнім студентам, які повинні в своїх студіях пам'ятати про добро цієї країни, а не тільки про свою особисту кар'єру.

Президент Кеннеді промовляє

Айзенгавер про свою президентуру

Ню Йорк. — Представник станції Колюмбія Бродкастінг Систем минулої весни відвідав колишнього президента Д. Айзенгавера на його фармі в Геттисбургу, де перевів із ним 5 розмов про часи урядування Айзенгавера в Білому Домі. Ці розмови були записані на тейпрекорді і 12-го жовтня станція передала одногодинну телевізійну авдицію під заголовком „Айзенгавер про президентуру". В цій першій авдиції Айзенгавер заявив, що він, коли б був президентом, ніколи не виступав би в публічних дебатах із своїм політичним противником, бо той противник може обіцювати різні речі слухачам, а людина в уряді є відповідальна за кожне своє слово. Айзенгавер сказав також, що його вдача спричинила його серцеву атаку в 1955-му році. Він тоді був поденервувався телефонічною розмовою з державним департаментом під час гри ґольфа. Під час 8-річного урядування в Білому Домі Айзенгавер мав такі більші неприємності: 1. Невдача віце-президента Ніксона здобути президентське становище в 1960-му році. 2. Недостача явного доказу, що йому вдалося зробити дійсний поступ на шляху до справедливого миру в світі. За успіх уважає він те, що йому вдалося було створити „атмосферу щирости і взаємного довір'я". в Білому Домі.

Совєти домагаються, щоб ЗДА видали естонського втікача, як здогадного спричинника масових масакр в Естонії

Москва. — Совєтський уряд звернувся до З'єдинених Держав Америки з вимогою видати їм естонського втікача Карла Ліннаса, який згідно із совєтськими обвинуваченнями мав брати нібито участь в масовій екстермінації совєтських громадян під час другої світової війни. Свою вимогу видачі висловив совєтський уряд в ноті переданій в середу дня 11 жовтня американській амбасаді у Москві. В ноті ствержується, що Карл Ліннас мав бути керівником концентраційного табору в Тарту (Дорпат) в Естонії під час гітлерівської окупації за другої світової війни і що в цьому таборі знищено понад 12.000 осіб. Їх екзекуції мали відбуватися під керівництвом Ліннаса, який особисто добивав недостріляних. Ліннас мав бути одним із офіцерів у цьому таборі в липні і серпні 1941 року і керівником його від серпня 1941 до травня 1942 року.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** закликав всіх американців повести спільними силами атаку на проблему умовохворих в цій країні. Він сказав, що у ЗДА є коло п'ять мільйонів осіб, умовий розвиток яких є сповільнений. Президент має найменувати окремий комітет науковців, лікарів, правників, виховників і соціяльних робітників, які мають випрацювати плян поборювання умових недуг.

● **Головний прокуратор** Роберт Ф. Кеннеді в Кензас Ситі, Мізурі, конферував із правниками зі стейтів Мізурі, Кензас і Небраска та відвідав колишнього президента Гаррі С. Трумана, якому передав звернення від Президента, але відмовився виявити його зміст.

● **В Ню Йорку** в кіні „Леф" почали висвітлювати новий фільм „Історія про Христа — слова Ним висловлених думок". Фільм накручений в Еспанії режисером Ніколасом Рейом, який старався подати цей фільм у такому виді, щоб подобатися якнайбільшому числу глядачів, тому можна сумніватися, чи його праця вдоволить дійсних християн.

● **10-го жовтня** колишній президент Двайт Д. Айзенгавер і його дружина пішли до шпиталю Волтера Ріда у Вашингтоні, щоб там перейти перевірку їхнього здоров'я. Це є звичайна перевірка здоров'я, а не якась недуга в когобудь із них.

● **Пані Ф. Д. Рузвелт** 11-го жовтня відзначила 77-річчя з дня свого народження тим, що нормально працювала та почала кампанію за збіркою одного мільйона долярів на Фундацію для поборювання пістряка.

● **Колишній віце - президент** Ричард М. Ніксон найменував Ричарда Квінна на свого пресового асистента під час виборчої кампанії в 1962-му році.

● **Управа електрівні** в долині Теннессі уживає авта, яке порушується за допомогою електрики, що коштує одну четверту цента, щоб переїхати одну милю. Це авто покищо коштує $4,400, але воно при масовій продукції коштувало б тільки $1,500. Це авто називається „Генні Кіловат". Його випробовується, і воно незабаром буде другим домашнім автом для їзди на недалекі віддалі, до школи, праці і т. п.

Президент не думає підвищувати прибуткових податків

Вашингтон. — Уряд висловив сумнів, чи добре було б в найближчому році збільшувати федеральні податки на те, щоб збалянсувати бюджет, який в 1961-1962 роках має мати недобір в сумі п'ятьох або і шістьох більйонів долярів. Давніше Президент заявив, що його уряд старатиметься збалянсувати бюджет в 1963-му році. Коли б не збільшилися тоді прибутки федеральної скарбниці внаслідок і більших податкових впливів під час росту економіки, то Президент обіцяв збільшити податки. Тепер Президент відкинув цю думку, бо боїться, щоб збільшені податки не пошкодили економічному розвиткові країни. Уряд передбачає, що у фінансовому році 1961-1962 видатки винесуть $88 більйонів. Тепер Кеннеді заявив, що не можна сказати, скільки треба буде видати, бо ніхто не знає як можуть зрости військові видатки у зв'язку з тим, що Хрущов погрожує війною цілому вільному світові.

ЗДА мають почати пробні атомові експльозії в повітрі

Вашингтон. — На останній пресовій конференції президент Кеннеді заявив, що СССР до 11-го жовтня перевів вже більше як 20 пробних атомових експльозій в повітрі, і тепер уряд ЗДА розглядає справу, чи не відновити і собі пробні атомові експльозії в повітрі. Офіційно подавали, що до 11-го жовтня було тільки 20 совєтських пробних вибухів із атомовими бомбами. Президент заявив, що може зайти потреба в ЗДА переводити пробні експльозії і в повітрі. Але покищо в повітрі випробовує бомби СССР, і тому увесь світ повинен про це знати, бо ще недавно представники СССР заявляли, що це не є гуманно випробовувати атомові бомби та збільшувати на землі шкідливу радіяцію для людського організму.

Продукція сільського господарства не зменшилася, хоч зменшено засівні площі

Вашингтон. — Представник департаменту рільництва заявив, що згідно з вересневим звітом цьогорічна фармерська продукція дорівнює минулорічній, хоч уряд старався її зменшити тим способом, що рекомендував зменшення посівної площі на мільйони акрів. Згідно зі звітом, один акр кукурудзи має дати 60.5 бушля, на 6 бушлів більше, як в 1960-му році. Один акр сорґум має дати 43.9 бушля зерна, а 1960 року — 39.8 бушля. Добра погода і краща фармерська спроможність спричинили більшу продукцію при меншій посівній площі. Продукцію кормового зерна оцінюють на 137,200.000 бушлів, кукурудзи на 3.527.428,000 бушлів, пшениці — 1,210 826.000.

Нікараґва боїться інвазії з Куби

Манаґва, Нікараґва. — Президент Луїс Анастазіо Сомоза Дебейле і його брат генерал Анастазіо Сомоза заявляють, що поширені терористичні акти в Нікараґві свідчать про те, що зближається час інвазії з Куби. Ця інвазія має прийти з Гондурасу, де в долині Лепаґвара часто приземлюються кубинські літаки. Обидва Сомози песимістично дивляться в майбутнє, бо Кастро не залишить у спокої країн Середущої Америки. Нікараґва затурбована і тим, що діється в Коста Ріка, де зростає комуністична партія яка підтримує д-ра Кальдерона, як кандидата на президента.

Осторога проти можливої інфлюенци цієї осени

Ню Йорк. — Представник уряду здоров'я остерігає, що цієї осени і зими може появитися епідемія інфлюенци, тому вагітні жінки, старші люди та особи хронічно недужі повинні щепитися проти інфлюенци. Досі ніхто напевно не може сказати, що буде масова інфлюенца цього року, але добре є забезпечитися проти неї. З уряду здоров'я подають також, як треба поводитися тоді, коли вибухне інфлюенца: не зближатися до людей, хворих на інфлюенцу старатися не перебувати в місцях, де є багато людей, якнайчастіше мити руки, головно перед кожною їжою, не вживати ложок, склянок, тарілок, з яких їли інші особи, дбати про те, щоб не переступитися, коли вже занедужаєте, то кличте лікаря і кладіться до ліжка для свого добра і добра інших.

СССР закидає Америці „аґресивні пляни" в Південному В'єтнамі

Москва. — Московське радіо проголосило в минулий четвер нагальну напасть проти З'єдинених Держав за нібито „аґресивні пляни" у відношенні до Південного В'єтнаму. Московське радіо, яке — очевидно — висловлює бажання й опінію совєтського міністерства закордонних справ заявило, що американська збройна інтервенція в Південному В'єтнамі „сильно ускладнила б ситуацію в Південній Азії" та була б „потоптанням Женевської конференції". Большевицька заява нав'язує до рішення през. Кеннеді вислати його військового дорадника ген. Максвелла Тейлора до Південного В'єтнаму задля перевірки тамошньої грізної ситуації та сформулювання поради Президентові, чи слід вислати туди американські збройні сили на допомогу Південному В'єтнамові в боротьбі проти комуністичних аґресорів. Коментатор совєтського радія Андрей Батурін лаяв при цій нагоді південно - в'єтнамського президента Нґо Дінг Дієма, як „американського лакея", який не всилі встоятись проти в'єтнамського „національного руху", закриваючи облудно цими фразами фактичну інвазію комуністичних реґулярних військових частин з Північного В'єтнаму та організованих, озброюваних і фінансованих Північним В'єтнамом комуністичних партизанів.

В кулюарах ОН все ще перемелюють справу наступника Гаммершилда

Об'єднані Нації. — Єдиний кандидат на тимчасового нового генерального секретаря Об'єднаних Націй, на якого погоджуються СССР і ЗДА. Бурмійський дипломат У Тант, виготовив листу п'ятьох своїх заступників, що їх він покликав би, як своїх дорадників. Цими людьми є Ралф Банч від ЗДА, дотеперішній заступник секретаря для спеціяльних політичних справ, большевик Георгієв Аркадієв, бразилієць Германе Таварес, грек Константин Ставропульос і суданець Меккі Аббас — всі, що від довгих років працюють в спеціяльних ділянках в ОН. Совєтський представник Валеріян Зорін зажадав, щоб до того списка додати ще одного комуніста із „Східньої Европи", проти чого є рішучі ЗДА. Крім цього, існує розбіжність в засадничій справі чи новий генеральний секретар мусить консультуватись з тією прибічною радою в усіх справах і діяти тільки за їх одностайною згодою, як цього хоче СССР, — чи він може консультуватись з ними тільки тоді, коли захоче і, врештою, зберігатиме цілком незалежну руку, — як цього хочуть західні держави. В цих справах нема ще згоди. А ще Совєти погрожують бойкотом нового генерального секретаря, коли він не перейде через ухвалу Ради Безпеки, де СССР має право „вета", то не можна скликати для цієї справи Ради Безпеки, поки в усіх цих подробицях не узгіднено становища.

ОН вперше у своїй історії „засудили" промовця — міністра Півд. Африки

Об'єднані Нації. — На Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй сталася в минулу середу 11 жовтня перша в історії тої установи подія, що генеральні дебати перервано для „висловлення недовір'я", чи „засудження" міністра закордонних справ Південно-африканської Унії, д-ра Еріка Г. Люва, за його тільки-що виголошену промову. Азійсько - африканські делеґати були обурені виступом того міністра в обороні біло - расистської політики в Південній Африці. Найбільш обурились представники Етіопії і Ліберії закидом південно - африканського промовця на їх адресу, що громадяни тих африканських держав живуть в куди гірших умовинах, як колірові мешканці Південної Африки. Пристрасну промову проти Південної Африки виголосив міністер закордонних справ Нігерії Яя Вахуку, який зголосив „вотум недовір'я" Південній Африці. Він назвав виступ південно - африканського міністра „образою" для всієї Африки та обороною „кримінальних актів". Все ж, він відкликав первісний внесок на скреслення з протоколів ОН цілої промови д-ра Люва, бо йому пояснили, що це був би дуже небезпечний прецеденс. Але внесок на „недовір'я", чи догану південно - африканському міністрові прийнято 67 голосами проти одного. Решта офіційно стрималась, або абсентувались. Адлей Стівенсон заявив, що ЗДА стримуються від голосування, бо хоч вони не погоджуються із змістом промови д-ра Еріка Люва, проте принципово не можна нікого обмежувати в його праві висловлювати свої думки. Крім цього, казав Стівенсон, такого внеску не можна ставити прихапцем.

ЗДА відкидають облудну оферту Пейпінґу

Вашинґтон. — Комуно - китайський міністер закордонних справ маршал Чен-ї заявив у замовленому інтерв'ю, що комуністичний Китай, який „хоче жити мирно з усіми країнами, включно із З'єдиненими Державами", не має нічого проти того, щоб між ним і ЗДА переведено в усіх спірних справах конференцію на міністерському рівні. Цю оферту З'єдинені Держави змісця відкинули. Однаково през. Кеннеді на своїй останній пресовій конференції в минулу середу, як державний секретар Дін Раск звернули увагу, що між Америкою і комуністичним Китаєм існують дипломатичні контакти і вони ні-до-чого до цього часу не довели. У безконечних розмовах між американським і комуно - китайським амбасадором спершу в Женеві та потім у Варшаві у справі звільнення китайськими комуністами невинне в'язнених американців не осягнено ніякого успіху. Так само на Женевській конференції про Ляос китайські комуністи займають непримиренну, напастливу й ворожу Америці поставу.

Голляндія викинула двох „дипломатів" СССР

Гааґа. — Голляндський уряд зажадав від Москви відкликання секретаря совєтської амбасади А. Д. Попова і аташе С. В. Чібаєва, як тих, що перші, разом з 12 іншими службовиками й аґентами амбасади, вдерлися до поліційної станиці на летовищі та вчинили бійку з голляндськими поліцистами, намагаючись силою витягнути з станиці дружину біохеміка Олексія Голуба, який рішив залишитись в Голляндії. Коли журналісти спитали совєтського амбасадора Пантелеймона Пономаренка перед його відлетом на 22-ий конґрес компартії до Москви, чи він не думає що голляндський уряд його також видалить, він відповів сердито, що це „нетактовний запит". Пономаренко, який теж брав активну участь в тій бійці, дістав був від голляндського поліциста п'ястуком в ніс.

● **В Альжирі** в першому тижні цього місяця (жовтня) згинуло 257 арабських терористів і 103 дістались в полон. Скількости французьких жертв, та ще й з рук власних французьких терористів, не проголошено.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА СКРІПЛЮЄ СВОЇ ЗБРОЙНІ СИЛИ

Бонн. — Західньо - німецький міністер військових справ Франц Йосиф Штравс заявив, що новий уряд Німецької Федеративної Республіки внесе до парляменту закон на продовження теперішньої однорічної військової служби за примусовим набором до півторарічної. Військовий бюджет — сказав він — буде підвищений в порівнянні до останнього на кругло дол. 600 мільйонів, себто до дол. 3.375,000.000. Таким чином Західня Німеччина, яка в перших роках після приступлення до Північно - атлантійського пакту (НАТО) й отримання від Заходу дозволу на обмежену відбудову своєї збройної сили ступала в тому напрямку дуже помалу й обережно, приспішує тепер виконання вповні первісного пляну. Водночас міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано натякнув, що Західня Німеччина не відмовляється від деяких контактів з Східньою Німеччиною, однак хоче докладного спрецизування їх, щоб вони не становили визнання Східньої Німеччини ані „де юре" ані „де факту". Заява міністра Брентано стояла, мабуть, у зв'язку з пресовими вістками, наче б західні держави, конкретно ЗДА й Англія, натискали на західньо - німецький уряд, щоб він — в дорозі концесій комуністам — погодився на деякі безпосередні переговори з західньо - німецьким комуністичним урядом. Гайнріх фон Брентано заявив, що це було б можливо, як би чотири великодержави, які є відповідальні за правно - політичний стан Німеччини й Берліну, звернулися в цій справі до Західньої Німеччини. Тоді вона діяла б в характері „аґента західніх держав". Потребу контактів з комуністами для справ торгівлі, комунікації і культурних зв'язків підтримують також західньо - німецькі соціялісти з західньо - берлінським посадником Віллі Брандтом включно. Старий канцлер Конрад Аденауер і Віллі Брандт, який є лідером опозиційних соціялістів, мали призначену нараду на п'ятницю 13 ц. м. Гадають, що новий західньо - німецький уряд представиться парляментові 25 жовтня ц. р.

Тим часом Хрущов повів нову атаку проти Німеччини й Берліну, використавши листа, що його вистосувала до нього група 59-ох лівосоціялістичних англійських парляментаристів. Відповідаючи на того їх листа, в якому були різні угодівські „пропозиції", Хрущов підхопив їх та повторив у програмі „розв'язання німецької проблеми", яку схопив у 5-ох пунктах. Між тими пунктами є мировий договір з двома Німеччинами, ґарантія свободи для здемілітаризованого Західнього Берліну, прийняття обох Німеччин до Об'єднаних Націй, визнання кордону Одри-Нісси та створення у середній Европі невтральної і відатомізованої смуги. Словом, Хрущов повторив все те, чого здавна домагався, між іншим — тривкого поділу Німеччини та позбавлення НАТО німецького партнера, без найменшої поступки з свого боку.

У Польщі відбулись знову демонстрації в обороні прав Церкви

Варшава. — Щойно тепер наспіли промовчані польською пресою вістки про великі протиурядові демонстрації, які наприкінці мин. тижня відбулись в Торуні, при чому прийшло до сутички між поліцією і тисячною масою демонстрантів. Не кажеться нічого про вбитих чи ранених, тільки про найменше десяток арештованих. У тому 80.000-му місті був напружений настрій вже від кількох місяців на тлі конфлікту між місцевим монастиром О.О. Редемптористів та комуністичною владою. Комуністи не дозволяли на відбудову одного, за війни поруйнованого крила монастиря, а коли монахи його таки відбудували, то влада оскаржила монастир у користуванні краденим будівельним матеріялом. Крім того, влада не дозволяла монахам вести науку релігії для шкільних дітей, стоючи на принциповому становищі, що всі вчителі, включно з катехитами, мають підлягати державній — комуністичній — владі. Коли в мин. п'ятницю відділ п[illegible] підійшов до монастиря, щоб опечатати згадане його крило, будівельні робітники, що працювали в сусідстві, зняли крик і побігли бити в дзвони. Швидко зібралась велика юрба і від сварні розпочались демонстрації, які сколихнули цілим містом.

Сирія пропонує панарабську федерцію

Дамаск. — Новий уряд усамостійненої Сирії виступив з пропозицією створення панарабської федерації з широкою автономією, чи навіть самостійністю окремих арабських країн, але з спільним панарабським парляментом, зверхньою екзекутивною радою, спільною армією і спільним найвищим судом. Цей проєкт схоплено в 14-х точках. За найпершими коментарями — це суто - пропаґандивний маневр уряду Мамуна Кузбарі, який має суто - тактичний характер, а саме, щоб переконати всі інші арабські країни, що Сирія далі хоче зберігати єдність арабського світу, а не розбивати його, як це закинув їй президент Об'єднаної Арабської Республіки Нассер. Тому, що Сирія виступила з тим пляном без попередньої консультації з членами Арабської Ліґи, то — за газетними твердженнями — той проєкт не буде навіть поважно розглядатись в столицях арабських держав.

У СВІТІ

● **Японські соціялісти** проголосили в своїй закордонній політиці, яка полягатиме на ставлення вимоги до ЗДА і до СССР, щоб вони звернули Японії колишні її землі, а саме Ріюку, Окінава й інші острівці з архіпелягу Боніна, де ЗДА мають свої бази, та Курільські острови, що їх СССР дістав в Ялтинському договорі. Японські соціялісти наївно вірять, що коли Японія зірве союз з ЗДА і проголосить невтральність, то Москва поверне їм Курільські острови.

● **В Індії** знову розпалилась прадавня ворожнеча на релігійному й обласному та племінному полях. В провінції Прадаш прийшло до кривавих сутичок між буддійськими гіндусами та мусульманами, при чому згинуло 32 особи і ранених було понад 200. Арештовано 1.300 осіб. Центральний уряд Індії уповноважив поліцію стріляти до вбивників, підпалячів та грабіжників під час демонстрацій.

● **Гю Бурджес**, колишній англійський дипломат, зрадник-шпигун у користь Совєтів, який втік туди у 1951 році, хворіє на склерозу і хоче піти до шпиталю в Москві., але мусить чекати, поки звільниться там ліжко. Гю Бурджес є одним із закордонних консультантів совєтського міністерства закордонних справ у писанні та перекладанні дипломатичних нот.

● **Південно - африканський** прем'єр Гендрік Верверд звернувся з закликом до двох взаємно ворогуючих груп білих поселенців в Південній Африці — т. зв. африканців голляндського походження і британців, щоб вони закинули ворожнечу в ім'я збереження Південної Африки „білою і величньою". В Південній Африці святкують тепер роковини Бурської війни та її лідера „Оома" Пола Крюгера.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Найповажніша ситуація

На 22 запити журналістів, поставлені на останній пресовій конференції Президента минулої середи, шість стосувалися безпосередньо конфлікту у зв'язку з Німеччиною й Берліном, одно — тривожних американських настроїв внаслідок цього конфлікту, одно — загостреної ситуації в Південній Азії, одно — протиатомових схоронищ, одно — можливости відновлення американських атомових спроб в атмосфері, одно — побільшення збройних сил, два — справи бюджету в зв'язку з видатками на цілі оборони, одно — облудної поведінки комуністичного Китаю. До того ж у вступній заяві Президента стверджено несподіване делегування до Південного В'єтнаму генерала Максвелла Тейлора. Отож самий перелік справ, які були предметом цієї пресової конференції, вказує на тривожну міжнародну ситуацію, яка поломить увагу державної верхівки та преси ЗДА. Додаймо, що зміст і тон відповідей Президента, включно з його словами „переживаємо найнебезпечніший час в історії людства", не залишали ніякого сумніву, що аж ніяк не можна легковажити Берлінський конфлікт та можливості його трагічних наслідків.

За залізною завісою офіційно ніхто не хвалється нинішньою ситуацією і ніхто навіть не думає про схоронища, бо, мовляв — совєтський уряд не хоче війни. Приватні листи говорять зовсім інакше.

Президент Кеннеді підкреслив, що місяць „інформаційних" розмов з совєтським міністром закордонних справ не привів до узгіднення бодай платформи, на якій можна було б розпочати офіційні переговори міністрів. Нема сумніву, що невдача цих розмов вплинула на рішення вислати 10.000 вояків до Европи в додатку до тих 40.000, що ними скріплено цього року американські збройні сили в Европі, як тільки Хрущов загострив Берлінський конфлікт. Вислання ген. Тейлора до Південного В'єтнаму з виразним натяком на можливість американської збройної інтервенції в Південній Азії, відкликання з стану спочинку 69-літнього генерала Джеймса Ван Фліта й указання на труднощі збалянсувати бюджет у зв'язку з потребою щораз більших видатків на збройні сили — це все дальші симптоматичні прояви.

На тлі цієї дійсности, як дивний парадокс, виглядає безтурботність людей у широкому світі. Не бажаючи війни, люди не вірять в її можливість і легковажать перегони у зброєнні, погрози Хрущова та голоси перестороги західніх державних мужів. Правда, державні нації мають довір'я до своїх урядів і законодатних палат, що їхнім обов'язком є керувати долею країни та приймати всі найповажніші рішення, і тому вони можуть спокійно чекати на рішення проводу. Але ось читаємо про надзвичайний зріст зацікавлення широких кіл американського громадянства справою розбудови протиатомових схоронищ, і сам Президент признав за річ „природну і слушну", що дехто турбується можливістю вибуху війни.

Крайня байдужність щодо можливости нової війни, рішуче заперечування її і легковаження всіх дій, що їх ця небезпека диктує — так само шкідливі, як шкідливим є панічний страх перед війною. Задивлення у вічний мир і спокій породжує так само самозаводження і пасивізм, як наставлення на всевиницувальну війну. Чи вона буде, чи не буде — цього не знає ні одна людина в світі, і рішення в цій справі не залежить від сірих громадян. Але треба усвідомити, що переживаємо „найнебезпечніший час", і відповідно до цього — найповажніше ставитись до актуальних обов'язків людини і громадянина. Це особливо стосується української громади у вільному світі, яка — на превеликий жаль — не має ніні одного ясного, сконсолідованого, свідомого своїх цілей і наділеного довір'ям громади проводу. Здисциплінованість, потреба консолідації, одностайність фронту, жертвенність і активність — це імперативи, що їх нам диктує нинішня найповажніша хвилина.

„Щасливе життя" і дійсність

У своїй звітній доповіді на 22-му з'їзді Комуністичної партії України Микола Подгорний, перший секретар її Центрального Комітету, тобто московський намісник для України, чимало місця приділив українським буржуазним націоналістам. „Треба мати на увазі, — заявляв він, — що ідеологи буржуазії намагаються, зокрема, зіграти на струнах національних почуттів, отруїти людей дурманом буржуазного націоналізму. З цією метою вони використовують свій найпідліший арсенал брехні і наклепів, а також зрадників народу — українських буржуазних націоналістів, викинутих з нашої країни на заокеанські смітники". Стверджуючи, що багато українців - емігрантів мали змогу за останній час переконатися, яких „блискучих успіхів досягла Україна", Подгорний говорив: „ніяким буржуазним брехунам та їх націоналістичним запроданцям не закрити від чесних людей сонця правди про щасливе життя українського народу".

Висловлюючи такі категоричні ствердження, Микола Подгорний не виявив однак, дуже суттєвого в своїй лайці на українських „буржуазних націоналістів" факту, саме, що ці „прокляті націоналісти", до яких він зараховує українську національну еміграцію, черпають свою правду життя в сучасній Україні з совєтських таки джерел — книжкових і пресових публікацій, радіо, а передусім із його самого і його ж таки соратників звітних доповідей, виголошуваних на різних з'їздах і при інших нагодах.

Беручи до уваги саму тільки культурну ділянку, фактичний стан її можна висвітлити вповні і яскраво самими ствердженнями провідних членів ЦК КПУ. Тож не хто інший, як М. Подгорний говорячи про „розквіт літератури" в УССР, стверджував, що „у нас ще нерідко з'являються на світ такі твори, в яких зовнішньо правдива описовість видається за художнє осмислення явищ і процесів дійсности і в яких за фотографічною подібністю героїв майже неможливо розгледіти їхні духовні якості". На „шкурництво і прагнення до міщанського благополуччя" серед комуністів, на „спрощене і примітивне розв'язування життьових питань письменниками в Україні, на їхнє милування дрібничками „маленького життя і мізерних дій" героїв їхніх творів — нарікав совєтський комісар для культурних справ, також секретар ЦК КПУ А. Скаба. І ніхто інший, як провідний ідеологічний опікун Андрій Малишко говорив під час свого виступу на 22-му з'їзді КПУ в Києві про те, що тиражі літературних видань в Україні з 8.000 для поезії і 15.000 для прози — це „крапля в морі для сорокамільйонового населення", що українська молодь, не маючи „досить лірики, достойної її невичерпної енергії... підхоплює всілякі модні похабні пісеньки, танцює рок-н-ролл і буґі-вуґі", що передові українські хори виступають з піснями до слів „Піднесемо керівництво, змінюємо тваринництво", які є хіба тільки глумом над усякою поезією.

І ще. Вистачить переглянути число „Радянської України" з 3-го жовтня ц. р. з вірнопідданчим листом Хрущову на першому місці і „резолюцією 22-го з'їзду Комуністичної партії України на звітну доповідь ЦК КПУ", прийняту 30-го вересня 1961 року, і прочитати вміщену в цьому ж числі цієї спрямовано спрямовану статтю прокурора УССР Д. Панасюка п. н. „На сторожі законности і порядку" з її ствердженнями про конечність боротьби з хуліганством, дармоїдством, самогоноваренням, пиятством, і про те, що, крім міліції та інших органів безпеки і державного ладу, треба вдержувати на Україні ще „добровільні народні дружини", у складі яких тепер сотні тисяч людей для „боротьби з хуліганством, пиятством, розкраданням соціялістичної власности та іншими негативними явищами". Тож самих тільки ствердженнь такої компетентної особи, як прокурор УССР, досить для того, щоб виробити собі вірний образ життьової дійсности під „сонцем правди" нової програми КПСС.

ДВІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Париж. — Ніхто у вільному світі не стане заперечувати, що ЗДА несуть відповідальність за долю бодай половини світу. Тим більше, що й Москва трактує Вашингтон як лідера Заходу. Не будучи марксистом, треба признати, що в якійсь мірі таки „буття визначає свідомість", і ЗДА мусять поступати як лідер. Тому нічого дивного в тому, що президент Кеннеді взяв на себе ризико заявити про непоступливість Заходу у Берліні. Але нічого дивного немає і в тому, що президент Кеннеді взяв на себе відповідальність за евентуальне мирне полагодження берлінського конфлікту, і доручив Дін Раскові вступити в переговори з Громиком, а далі й сам зустрівся з цим уповноваженим представником Москви.

Як відомо, Франція зовсім не бере участи в цих переговорах. Представник Франції не забирав слова в справі Берліну в ОН, і Франція не має покищо наміру будь-яким чином брати участь в контактах, з яких мали б зродитися передумовини майбутніх переговорів. Це не значить, що таке становище схвалюють усі французи. Навпаки — чи не більшість стоїть за те, щоб Франція в жадній справі не ізолювалась, щоб скрізь подавала свій голос і була партнером у великій грі. Але таке становище зайняв де Голь, і немає сили, яка б це становище змінила. Хіба — зміна ходу подій.

Деякі французькі часописи пишуть, що ізоляціоністичне становище де Голя неправильне і для Франції шкідливе. Навіть проурядова преса вважає, що це становище небезпечне, бо — мовляв — коли для розіграння небезпечної берлінської партії треба одностайности Заходу, то де Голь своїм становищем цю єдність розбиває.

Годі цим закидам відмовити бодай деяких підстав. Але тим більше постає питання: чому де Голь іде на таку ізоляцію?

Безперечно, першою причиною є характер де Голя, як людини й політика. Він має амбіцію торкатися тільки найважливіших справ, не бажаючи витрачати ні часу, ні енергії на справи побічні. Берлінську ж кризу він уважає лише за тактичний хід Москви і каже: якщо Хрущов вирішив вести війну, то війна буде, і тому до неї треба бути готовим (це зовсім не значить, що Франція готується до війни). Але якщо Хрущов не має наміру воювати, то довкола нього за берлінською справою нема ніякої потреби бігати, доки він не виконав передумов, які поставив президент Кеннеді, тобто, доки не усунув погроз, при яких президент Кеннеді відмовлявся вести переговори.

Таку поставу можна оцінювати так чи інакше. Можна їй закинути брак гнучкости, брак навіть реального погляду на справи, коли хтось хоче, то навіть зарозумілість, але секрет — на нашу думку — не в цьому. Секрет у тому, що коли ЗДА почувають себе відповідальними за долю вільного світу, а у випадку війни й за життя поневоленого Москвою світу, то де Голь почуває себе відповідальним за долю Західньої Европи, яка тільки що починає виявляти свою суцільність.

Він бачить виразно, що Европа стає господарською реальністю, а незабаром стане політичною. Народжується новий потужний бльок, в якому Франції призначено грати ролю лідера. Тому він так наголошує необхідність покінчити з альжирською проблемою, щоб звільнити національну енергію на збільшення потужности метропольної Франції. Але він одночасно здає собі справу з того, що необхідним складником майбутнього европейського бльоку є Німеччина. І її залишати тепер, в трудну хвилину, не можна.

А треба пам'ятати, що заява ген. Клея про реалітет двох Німеччин зовсім затемнила в Німеччині всі проголошування през. Кеннеді про непоступливість. Поспіх у контактах з Громиком створив у Німеччині враження, що Вашінгтон хоче її якнайшвидше „продати" за збереження миру. Нинішні німецькі настрої дуже небезпечні і для відродження „духу Рапалльо" незвичайно пригожі. Коли б у Німеччині поширилося почуття, що її ЗДА „продають", то, разом з уступленням Аденауера, Европа, а з тим і ввесь вільний світ стануть в обличчі страшної кризи: небезпеки виходу Німеччини з західнього бльоку.

Якщо де Голь почуває себе відповідальним за долю Европи, то він мусить підкреслити свою солідарність з Німеччиною. Це не є популярне становище. Вже сьогодні з правого й лівого крила приподових думки сиплються удлини запиження, що де Голь має лише одного союзника й одного приятеля — Західню Німеччину. Та де Голь цього закиду не боїться, бо знає, що за це йому колись дякуватимуть.

Нема бо гіршого дорадника, як почуття розпачу, почуття заведеного довір'я. Німці непохитно вірили й вірять, що західній світ не погодиться на утривалення поділу Німеччини бодай у правному відношенні. Вони також вірять, що їх трактується поважно, і тому їм дадуть атомову зброю, щоб вони самі могли вдоволяти за свою безпеку. Коли б вони відчули, що їх заведено в цих двох справах, то ніякий виразно прихильний Заходові уряд в Німеччині не втримався. А що це означало б в остаточному висліді — легко собі уявити.

Тому, хоч де Голь надто низько оцінює ролю і значення ОН, хоч і підважує міт єдности Заходу, все ж йому не можна відмовити рації у намаганні зберегти єдність Европи. Він бо почуває себе відповідальним за Европу, як президент Кеннеді відповідальним за цілий вільний світ в цілому.

О. Д-вич

ПЕЙЗАЖ

Блакитна осінь сяє в берегах,
І помідори спіють, як пожари,
Буй-тури вітру мчаться на лугах,
Рогами запліта́ючися в хмари.

Хміліє мед у вуликах сухих,
Бджола бринить, як промінь, віковічно,
І плід, моя серце яблунь модних,
У груди свою гупає ритмічно.

І сам я тут, обнявши далину,
Гасаю, множусь, дихаю травою,
І всім землям натягує струну
Між соєм і людиною живою.

А. МАЛИШКО

У ПРИФРОНТОВІЙ СМУЗІ

УКРАЇНСЬКА СПІЛЬНОТА В НІМЕЧЧИНІ ОБНОВЛЮЄТЬСЯ І РЕОРГАНІЗУЄТЬСЯ

(ms) Хто з українців перебував в Німеччині у перші повоєнні роки хоч би короткий час, той знає, як буйно процвітало тут національне життя, як діяли десятки різнородних громадських і політичних установ, працювали над вихованням молоді сотні шкіл, віддавались свому покликанню численні мистці, робітники пера, прихильники легкої й клясичної музики. Нічого тоді українцям не бракувало. Про табори, в яких жили сотні тисяч українських громадян, говорилося, як про українські республіки. В них була своя влада, своя адміністрація, своє шкільництво, свої культурні установи, свої закони. Звичайно, не всі були в тих таборах задоволені. Не бракувало й темних сторін, не бракувало помилок та надужить. Бо всі ці республіки мали одну велику хибу: вони були побудовані на чужині, як тимчасові притулки для „людей без батьківщини", з метою улегшити їм перехід від непевного минулого до непевного завтра. Чимало директорів допомогових організацій — УНРРА і ІРО, — що помучили тяжкий психічний стан вирваних з рідного ґрунту родин та самітніх осіб, намагалися допомогти їм пристосуватися до життя на чужині. Це їм частинно вдалося. Нам, українцям, знову ж дано можливість використати цей час на продовження нашої боротьби за визволення батьківщини з тяжкої неволі.

На протязі тих кількох років таборового життя всі групи вирваних з батьківщини українців, всі ті, що були вивезені примусово на працю до Німеччини, ті, що сиділи по тюрмах і концтаборах, ті, що служили в чужих арміях, ті, що були військово стакуйованими чи ті, що втекли від наступаючих московських полчищ, оформилися в одну національну родину. На протязі тих кількох років в українських таборах створено базу для активної революційної боротьби, звідкіля для вишколу нових бойовиків. Українська молодь могла в той час продовжувати свої студії, численні учні гімназії здобули матуру, а дітвора започаткувала нормальну школу.

Та наприкінці сорокових років наступила раптова зміна. Першим ударом по організованому суспільному життю були масові виключення з українських таборів т. зв. „воєнних злочинців", або „людей, що не мали права на статус ДіПі". Як це виключення відбувалося можна бачити з того, що в кількох таборах виключено навіть колишніх в'язнів німецьких концтаборів. Скринінгові комісії складалися часто з пробольшевицьких людей, і їм ішло не про те, щоб знайти „злочинців", а про те, щоб викинути якнайбільше таборян і в такий спосіб послабити українську громаду.

Ще більшого удару завдало національному життю переселення таборовиків до інших країн. Починаючи з 1947-го року число наших громадян у Німеччині постійно зменшувалось. Тисячі й тисячі виїздили до Бельгії, Англії, Північної і Південної Америки, Австралії. Переселювалися люди найактивніші, найздоровіші, залишались хворі, інваліди, багатодітні, непрацездатні і відносно невелика кількість тих, що присвятилися активній визвольній боротьбі. У висліді тих масових виїздів українська спільнота в Німеччині почала переживати постійні кризи в особистому і національному відношенні. Переселення розділило не тільки добрих сусідів, приятелів, але й родини. До сьогодні ще живуть численні батьки в Америці, а їхні діти в Австралії чи в Европі, або навпаки. А скільки подружних пар розбилося внаслідок кількалітньої розлуки! Еміграційні комісії не приймали на переселення хворих на легені чи інші тяжкі хвороби, через що окремі родини залишали часто одного чи кількох своїх членів на лікування, маючи надію, що за деякий час вдасться їм знову з'єднатись.

Внаслідок виїзду великої кількости членства занепадали українські установи, ліквідувались українські школи, ниділо еуспільно - громадське життя. Деякі товариства мусіли на протязі останніх десятьох років кілька разів реорганізуватись, щоб вдержатися при житті. Інші існують тільки на папері, затримуючи традиційну назву і форму. Із сотень шкіл народних, середніх і високих залишився тільки Український Вільний Університет. Понад 4 тисячі дітей та молоді мають єдину можливість вивчати українознавство в суботніх школах. Ні одної народної школи, ані одної української гімназії не вдалося в Німеччині втримати.

В інших ділянках суспільного життя, головно в політичній та видавничій, ситуація була далеко краща, бо діяльність політичних центрів не залежала безпосередньо від громади, що жила на німецькій території. Членство і симпатики одної чи другої політичної групи, хоч роз'їхалися по всіх континентах, вдержували тісний контакт з своїм керівництвом, підтримували його морально і матеріяльно, а подекуди підсилювали також людьми. Видавані в Німеччині, головно в Мюнхені, часописи та книжки йдуть до всіх країн поселення українців, а їхній зріст або занепад не йдуть у парі зі зростом чи занепадом місцевої громади. У висліді цього тут часто створювались парадоксальні ситуації, коли в політичному відношенні терен проявляв особливу живу активність, а в громадському тягнувся позаду всіх країн. Навіть єдина громадська централя — Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині — не була спроможна виконувати своїх соціяльних завдань і ледве клигала, вдержуючи з тяжким трудом свою канцелярію на Дахауерштрассе 9, в будинку, де роками кипіло українське життя.

Роки занепаду тривали в ЦПУЕН досить довго. Найкраще видно це по з'їздах, які колись відбувались при участі сотень визначних діячів, а після 1950 року збиралися заледве кілька десятків, часто мало досвідчених представників поодиноких громад т. зв. залишенців та кількаnaдцятьох діячів центральних установ і організацій. Остання каденція Управи ЦПУЕН тривала майже п'ять років, і лише з великим зусиллям в 1961 році вдалося скликати черговий з'їзд, на якому переобрано Управу і вирішено цілий ряд життьових проблем громади.

Одначе, цьогорічний З'їзд ЦПУЕН став переломовою подією в житті українців в Німеччині. Від липня 1961 року повіяв в Німеччині новий вітер. Вслід за оновленням централі оновлюються окремі громади, ведеться реорганізаційна робота, яка повинна в скорому часі дати добрі наслідки. В цій ситуації варто зробити загальний огляд стану української еміграції в Німеччині, щоб визначити, яке місце займає вона в українській діяспорі на чужині. Спробуємо подати такий огляд у черговій статті.

Сезон „сиксті ту" вже почався

Олег Лисяк

Для кожного міста, містечка чи навіть села — приходить, як кажуть, „і на нашій вулиці празник". Часом трапляється це лише раз на десять років, як з баварському селі Обераммергав, де відбуваються світової слави пасійні вистави, часом щороку. Це може бути „Октобер-Фест" або „Фашінг" в Мюнхені, „Марді Гра" в Ню Орлінс, оперовий вагнерівський фестиваль у Байройті, вистава „Єдермана" в Зальцбурзі, футбольний матч „Армія - Фльота" у Філядельфії чи навіть фестин коло фабрики тютюну у Винниках біля Львова.

В Дітройті, автомобільній столиці світу, цей час приходить, коли „Дженерал Моторс", Форд чи Крайслер відкривають показом нових моделів автомобільний сезон на наступний рік. В Дітройті усе концентрується навколо авт, в автах сповняються майже всі життьові функції людини — від заробляння грошей аж до їх витрачання, тут у цьому великому понад двомільйоновому місті, нема навіть підземки — бо всі шляхи опанувало авто.

І коли „велика трійка" — „Дженерал Моторс," Форд та Крайслер — відкривають новий сезон, то ці у їх головних кватирах в Дітройті чи Дірборні стається велика подія. Зокрема, у будинку „Джі Ем" у хмародері на розі вулиці Вудвард, народ збирається у блискучих залях партеру та підвалу, де вибліскують хромом, сталлю, емалію, склом і плястиком найновіші, неперевершені, перші і єдині — кеділаки, понтіяки, олдсмобілі, шевролети, корвери, белер і хто їх там усіх годен запам'ятати ... Цього року дійшов до них ще один „посередній" модель, „шеві II", трохи менший за звичайні стандартні моделі шевролета і трохи більше за „ковер".

У великій залі, де відбувається „карнівал" — виставка нових моделів, крутяться у червоних фраках службовці (чи просто таки „передягнені" „сейлсмени" - продавці), з гідністю колишуть стегнами зроблені під Мерилін Монро срібноволосі красуні, які конечно хочуть зробити кожному потенційному покупцеві знимку великим „полярoїдом" чи власного блискучого бель - іра чи імвали; усі тут збуджені, усі тішаться, усі зацікавлені, бо ж це „Джі Ем" випустив у світ нові — „сиксті ту" моделі!

За день перед тим, мабуть, передучаючи страйк, випустила нові моделі Форд, те саме зробили вже і Крайслер і „менші компанії", як „Американ Моторс" та інші — і вже сьогодні місто повне братніх моделів нових авт, і по суперішлях, що перерізують місто, мчать щасливі — власники нових машин. Вони горді, бо вони перші — чи розумієте: перші! — доступили цієї радости, щоб сидіти в новому моделі „62".

Часом буває, що ця жадоба бути першим доводить до трагікомічних подій: дітройтська преса принесла вістку, що перед офіційним відкриттям нового сезону якийсь амбітний молодець, який хотів у змаганні за першість побити всіх, навіть компанію Дженерал Моторс, заліз був до фабричного гаражу і вкрав ще „теплий" модель нового „шеві II". Далеко ним не заїхав, дітройтська справа, найкраща в світі автомобільна поліція зловила молодого амбітника дуже швидко. „Але все таки я був першим, що їхав по Дітройті у „шеві II"! — заявив молодець, коли його саджали до кацбки. — За таке й потерпіти варто!"

Одночасно, коли у хмародері Дженерал Моторс відбувався „карнівал", у сусідньому хмародері „Фишер Билдинг", який належить до цієї самої могутньої корпорації — відбулася урочистість відкриття, мабуть, наймодернішого у цій хвилині театру в Америці — „Театру Фішера", який може вмістити 2,008 глядачів і в якому світова прем'єра нової музичної комедії „Веселе Життя" зібрала всю „сметанку" міста автомобілів. На прем'єрі блистіли вечірні сукні, чорніли фраки й таксіда і лише часом можна було бачити звичайний чорний одяг якогось не-мільйонера, який, лише завдяки зв'язкам з власть має над доляром імущими, вициганив квиток вступу до цієї

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лев Ясінчук

В НЕЗАБУДЬ СУЩИМ І ГРЯДУЧИМ ПОКОЛІННЯМ

(У 80-РІЧЧЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ")

(20)

Та що дивуватися, коли з українського „Букваря", зладженого Миколою Матвійчуком, викинули вірш Шевченка „Учітеся", в якому повчає він свого не цуратись, „бо хто матір забуває, того Бог карає". Викинули також вірш Із. Воробкевича „Мово рідна, слово рідне" і навіть молитву „Отче наш" українською мовою. Що більше, польська влада заборонила вживати в школі виданої власним коштом о. проф. Лужницького „Літургіки" й „Катехизм". А вже здавалося б неймовірним, що шкільна кураторія переслідувала всі видання української катехизми, біблії, літургіки й інші шкільні книжки релігійного змісту, апробовані українським митрополитом Ординаріятом, польському архиєпископові у Львові. о. д-рові Твардовському на перегляд, чи там нема чогось, що протиставиться вірі й моралі або загрожує цілості польської держави.

IX. Провід „Рідної Школи" та її визначніші працівники.

На провідне становище головної „Рідної Школи" добиралися по можливості фахівця. Були це священики, професори, економісти, державні урядовці й службовці українських установ. Загальний З'їзд делегатів вибирав голову кожного року, але за 58 років існування „Рідної Школи" було тільки 19 голів. Звичайно служили голови так довго, доки не зрікалися того почесного тягару. Так було шість разів. Найдовше головував о. Іван Чапельський, бо 12 років.

Найвизначнішим головою треба вважати кол. директора академічної гімназії Іллю Кокорудза. У 1927 р., перейшовши на пенсію, він прийняв головство і кермував установою до своєї смерти в 1933 р. За урядування І. Кокорудза посилився натиск польської влади на „Рідну Школу", і він, спокійний і надиво зрівноважений, зумів це перетривати. Він бачив, як під претекстом „невідповідности" приміщення влада закривала деякі приватні школи, і, побоюючися, щоб цього не сталося з дівочою гімназією „Рідної Школи" у Львові, не взявши з кимчичи ніякого, казав інженерам виготовити план будинку для гімназії. Але заскочила його смерть. Перед смертю він зобов'язав свою дружину Іванну вибудувати без уваги на кошти й устаткувати будинок згідно з залишеним пляном. Шляхетна дружина виконала заповіт, і за два роки дівоча гімназія примістилася в модерному й фахово уладженому будинку при вул. Модржеєвської.

Поклін пам'яті цієї скромної пари патріотів з батьківським серцем для молоді!

На вислідні діяльности „Рідної Школи" складалася праця многотисячної народної маси, що її мудро вели близькі цій масі провідники. Було б невдячністю теперішнього покоління не згадати в ювілейному році хоча би тих найвизначніших ентузіястів і трудівників цієї установи. Крім деяких згаданих принагідно, були це: д-р Кость Левицький, довголітній член Головної Управи й заступник голови, д-р Степан Витвицький, теперішній президент УНР в екзилі, професори — д-р Остап Макарушка, д-р Кость Кисілевський, Никифор Даниш, Гнат Павлюх, Іван Галущинський, Володимир Кузьмович, Денис Кореневич, Іларій Брикович, Микола Ластовецький, д-р Осип Маковей (голова кружка „Рідної Школи" в Заліщиках), Богдан Лепкий (голова кружка в Кракові), п-ні Олена Степанів - Дашкевичева; з інших звань були — п-ні Олена Кисілевська, п-ні Влянка Варанова, д-р Мирон Коновалець, Бронислав Янів, інж. УНДО д-р Д. Левицький, Микола Заячківський, Іларій Чапельський, Іван Герасимович, о. ігумен Северин Баранник ЧСВВ, о. Модест Пелех ЧСВВ, о. Микола Вояківський з дружиною, д-р Михайло Рослак, д-р Микола Рибак, дир. Іван Филипович, д-р Юліян Кордюк, д-р Віктор Панлавський, адв. Остап Фірчук, д-р Юліян Налисник, Осип Навроцький, інж. Андрій Мудрик, д-р Осип Утриско, д-р Роман Кришталський, Іван Олексин, Михайло Галібей, д-р Іван Лемішка, ред. Михайло Струтинський, о. сов. Василь Лаба, о. сов. Юліян Дзерович, о. проф. Йосиф Проць, д-р Василь Шмата, д-р Володимир Бемко, о. мітрат Олекса Базюк, д-р Мар'ян Панчишин, д-р Корнило Троян та багато інших.

Нехай цей скупий реєстр буде об'єктивним свідоцтвом їхнього реального настанлення до підставового українського питання, хоч для деяких він залишиться лише „поминальником".

Визначну діяльність виявило українське студентство львівських високих шкіл. Для облегшення тієї роботи вдалося, хоча й з трудом, зорганізувати у Львові окремий студентський Кружок Рідної Школи ім. Петра Могили, в якому студенти масово об'єднувалися, не дуже то строго придержуючися формального статуту, що викликало кількаразову загрозу розв'язання. Не зважаючи на особливо чуйність польської поліції, йшли студенти під фірмою „Рідної Школи" з молодечим запалом у вир освітньої й освідомлюючої роботи, ризикуючи не раз завтрішнім днем.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

ХВИЛИНА СПІЛЬНОЇ МОЛИТВИ В ДНІ 1-го ЛИСТОПАДА 1961

1. Заходами сьоми центральних об'єднань світського апостольства відбудеться в дні 1-го Листопада традиційна вже Хвилина Спільної Молитви. Молитву підготовляється в біжучому році всьоме.

2. Намірення молитви постійно те саме: За переслідувану Церкву в Україні, за поневолений український нарід, за відродження Української Християнської Держави.

3. Згідно із звичаєм, молитва так подумана, щоб в ній об'єдналися всі українці точно в тій самій хвилині. Годину вибрано так, щоб вона відповідала якнайбільшій кількості розпорошених земляків. Вона відбудеться о годині 20-тій середньоевропейського часу.

Щоб усі могли молитися точно в тій самій хвилині, подаємо нижче години, які відповідають тому часові в інших місцевостях: Україна — 22-га година; Англія: 19-та год.; Буенос Айрес (Арґентина) та Ріо де Жанейро (Бразилія): 16-та год.; Сх. ЗДА та Сх. Канада (Ню Йорк, Торонто, Монтреал): 15-та год.; Шикаґо: 14-та год.; Вінніпеґ, Денвер, Мехіко: 13-та год.; Лос Анджелес, Сан Франсіско: 12-та год.; Сх. Австралія (Сідней): год. 6-та ранком наст. дня, — 2-го Листопада.

Щоб добитися повної містичної єдности, слід точно притримуватися поданих годин!

4. Молитва може бути — відповідно до умов — індивідуальна (із затриманням єдности часу!) або гуртова. Гуртову молитву спеціяльно поручаємо клітинам підписаних об'єднань, які молитву ініціюють.

5. Молитву підготовляють централі світського апостольства, і до неї зобов'язані всі члени тих наших організацій, але витворився звичай, що в молитовний похід включується весь наш загал. Подбаймо, щоб в біжучім році молитва була масова, щоб вона була справді загальна, щоб не забракло при ній ніодного українця, щоб вона справді об'єднала нас в одну родину, щоб вона нас оновила!

Молитва кришить скали!
Включімся ВСІ в наш традиційний
МОЛИТОВНИЙ ПОХІД!

Асоціяція Української Католицької Преси — АУКП; Союз Українців - Католиків в Америці „Провидіння"; Українське Католицьке Академічне Об'єднання „Обнова"; Українське Католицьке Об'єднання — УКО в Арґентині; Український Християнський Рух — УХР із Крайовими Об'єднаннями та Делеґатурами в Австралії, Австрії, Арґентині, Бельгії, Великій Британії, Еспанії, ЗДА, Італії, Німеччині та Франції; Федерація Товариств Українських Студентів Католиків „Обнова"; Централя Українців-Католиків Канади із усіми складовими частинами, а саме: БУК, ЛУКЖ, УКЮ, ФТУСК Обнова, Братство ім. св. Николая, Місійне Т-то ім. св. Йосафата; Українське Католицьке Учительство.

З НАШИХ БУДНІВ

ОСІННІ ЯРМАРКИ

За прийнятою в нас традицією — жовтень, це місяць нашої „Веселки" і місяць різних „ярмарків", до яких я теж зараховую „Студійні Дні" української університетської молоді та інші весілля. Чомусь у мене „Веселка" асоціюється з тими „Студійними Днями", що недавно відбулись в Ню Йорку. Стрінув я там таких юних студенток, чи то пак коледжисток, які, здається, тільки вчора перестали читати цей дитячий журнальчик, а може й далі читають? .. Рад - не - рад погоджуюсь з другом - ювілятом, ред. Володимиром Душником, який сказав, дивлячись на той квіт еміґрації:

— Не люблю ходити на такі молодіжні імпрези, бо вони тільки показують, які ми вже старі...

Бігала собі колись по подвір'ю в таборі „Орлик" у Берхтесґадені така мала Сянка, доня знаної колись львівської спортсменки, „Матки" Нижанківської, — тепер зацної пані Войновської з Ірвінґтону. А сьогодні? .. Сьогодні мала Сянка дівчина під вінець, закінчила балетні студії, виступає по різних Бродвеях, а в цю суботу порадує нас своїм красним мистецтвом на 19-му Літературно-Мистецькому Ярмарку в Ню Йорку...

Порадує — та не всіх... Так склалося, що я мушу їхати з своїм смішним товаром на інший ярмарок — на Союзівку, де традиційно стрічаються пани доктори з славними спортовцями з КЛК у світових серіях за мистецтво в „кічці". Така то вже наша сміхотворна служба, що іноді сам не знаєш, де заярмаркуєш і кого будеш культурно розважати.

Що ж... Серце рветься з жалю на дві половини, що не побачу танкових еволюцій дорогої краянки з рідного табору, Оксани Войновської, не почую улюбленого „Рушничка" у виконанні Іванки Кононів і Ваді Калин, співу Ганни Шерей в супроводі Галі Клим, оркестри Володимира Цісика, ні мудрого слова д-ра Миколи Шлемкевича, теж краяна з табору „Орлик". Колеги по фаху Полтава і Шанковський якось вже мені простять цю тяжку зраду, а з другом М. Понеділком ми наперед договорились, що він мене виручить при столі, коли, після Ярмарку, господар Л. М. Клюбу, проф. Сергій Литвиненко, гоститиме виконавців програми склянкою чаю... В цьому моменті, Дорогі Друзі, мисткині та мистці, я напевно буду духом із Вами!

Наприкінці хочу заохотити Вш. Метрополітальну публіку до широкої участи в цьому „Ярмарку" тим саме, що я не виступатиму в програмі з своїм нехитрим читанням... Замість мене — побачите і почуєте гарну несподіванку!

Ікер

Заснування нової Української Кредитової Спілки

В квітні засновано в Дітройті Українське Допомогове Товариство „Будучність", яке на підставі своєї успішної діяльности, одержало від стейту Мишиґен дозвіл на заснування в Дітройті Стейтової Кредитової Спілки „Будучність" для обслуги своїх членів. На тій підставі відбулися в суботу 9-го вересня в Українськім Народнім Домі при вул. Мартін, Основуючі Збори нової Української Кредитової Спілки „Будучність" при участі понад 120 членів. На Збори прибули представники стейтової влади та відпоручники існуючої вже в Дітройті Української Федеральної Кредитової Спілки „Самопоміч" в особах д-ра В. Шкудора і інсп. В. Решетиловича. Збори відкрив голова Т-ва Іван Ващук, який привітав гостей, і запропонував зібраним вибрати Президію Основуючих Зборів нової кредитівки.

На предсідника Зборів обрано Івана Ващука, його заступ. Василь Барнич, а секретарі — Зенон Василькевич і М. Ніновський. На порядку нарад Зборів були пояснення завдань нової Кредитової Спілки, які подали: Іван Ващук і представники стейтової влади. Постанови статуту Кредитової Спілки подав д-р М. Дужий і після його реферату Збори статут одноголосно схвалили. На пропозицію Номінаційної Комісії Збори вибрали Управу нової Кред. Спілки в складі: Дирекція: д-р Михайло Дужий, голова, Зенон Василькевич — заст. голови, Іван Ващук — касир, Володимир Тустанівський — секретар, Степан Юрків — заст. касира, звичайні члени: Ананій Никончук і Михайло Ніновський. Контрольна Комісія: Іван Білоус — голова, члени Роман Щеснюк і Микита Скрипник. Кредитова Комісія: Андрій Кульчицький, Г. Королишин і Евген Репета. Едукаційна і Інформаційна Комісія: д-р Олександер Марітчак — голова, Іван Панчак — заст. голови, Михайло Калинич — секретар, члени: Дмитро Гарашевський, Петро Рогатинський, Богдан Сказків, Василь Спісарчук і Гр. Назаркевич.

Після вибору Управи численні представники місцевих українських організацій, між ними представник Фед. Кред. Спілки „Самопоміч" д-р В. Шкудор, зложили щирі привіти для нової Кредитової Спілки. Приміщення для нової Кред. Спілки „Будучність" находиться в Українському Народному Домі в Дітройті при вул. Мартін. Всякі інформації у справах вкладів, позик і урядових годин можна одержати на телефонічний запит під ч. тел. 8435411.

(О. М.)

Студійна (Каледжова) Грамота Українського Народного Союзу запевнить вашим дітям високі студії, а з ними краще й багатше життя! Не зволікайте зі забезпеченням ваших дітей!

ПОДЯКА

Я не всилі подякувати кожному зокрема за привітання мене з нагоди мого 80-річчя. Тому звернувся передусім до голови Товариства Українських Правників д-ра Богдана Дзеровича і на Його руки передав я сердечну подяку всім Українським Правникам у ЗДА та ще й цією дорогою складаю подяку Йому самому та всім Колеґам. Зокрема дякую Товариству Українських Правників у Канаді. Дуже дякую Науковому Товариству ім. Шевченка і Українській Вільній Академії Наук за письмові привіти.

Зворушений прегарним листом колишньої „першої лейді" Соборної України, пані Марії В. Лівицької, тепер у Йонкерсі, яка пригадала мені мій нелеґальний побут у 1903 р. в їх домі в Лубнях, — сердечно дякую за пам'ять. Дякую президентові УНР в екзилі д-рові Степанові Витвицькому, тепер тимчасово у Мюнхені, і Високопреосвященному Владиці Архиєпископові Кир Іванові Бучкові в Римі — за їх листовні привіти. Дякую представникам східніх земель України, кол. міністрові УНР Борисові Мартосові та колезі Олександрові Семененкові, адвокатові з Харкова, як теж полк. І. Б. Домбровському і синові Полтавської Землі Михайлові Деркачеві.

Дякую всім Проводам політичних партій і різних організацій та окремим особам, що листовно або й особисто вітали мене з моїм 80-річчям на сходинах, 23-го вересня ц. р., в Народному Домі в Ню Йорку.

Я щасливий, що ці сходини скінчились окликом, що його всі приявні піднесли — на славу Українській Державі.

Д-р Лев Ганкевич

Сезон „сиксті ту" вже почався

(Закінчення зі стор. 2-ої)

саятині моторизованої Мельпомени.

За пару тижнів музична комедія „Гей Лайф", після дітройтської і торонтської прем'єри, піде до театру Шуберта на Бродвеї в Ню Йорку, але у день автомобільної прем'єри в Дітройті навіть Бродвей мусів поступитися перед Дітройтом. Недарма сказав пару років тому один з членів кабінету Айзенгавера, перед тим важлива шишка в „Джі Ем": „Що є добре для Дженерал Моторс, мусить бути добре для цілої Америки!"

А трохи оподалік від усього цього „спелендору" — там, де вулиця Йосипа Кампа переходить в бульвари, долішнього міста, — посеред тихих, затінених деревами вуличок Гемтремку — живе український Дітройт. Працює, ходить до школи і університету, буває на пробах хору, розбудовує кредитівку — займається власними справами. Правда, це не є життя в ґетто — страйк у Форда заторкує і нас, нові „бюіки" купують колишні дивізійники, — живемо, як кажуть, по обох сторонах греблі — може навіть ведемо часом подвійне життя?

Театральне Т-во Дітройту під проводом Зенона Тарнавського у своєму молодечому складі вибирається до Торонта, щоб дати під протекторатом Кир Ізидора Борецького виставу релігійної містерії — „Дійство про Чоловіка", письменник Юрій Тис працює над своїми парфумами і „Літописом Дивізії", Богдан Нижанковський пише новелю про Львів, Едвард Козак між одним і другим числом „Лиса Микити" продукує на замовлення американської фільмової фірми рисункові кольорові фільми для американських шкіл (найновішою серією буде фільм з життя Баха) — кожний живе по-своєму, у великому і в малому Дітройті.

А коли виїхати трохи поза Дітройт у напрямі до столиці стейту, Ленсінґу — перед вами з'явиться „Діброва", привітна й тиха „Діброва", така сонячна і гамірна улітку. Тепер можна зустріти там ще часом декілька людей, що шукають у ліску масляків — а може рештоку сонця над тихим озерцем... і вітер, студений осінній вітер з канадійських просторів, зриває жовті листки з дерев і сипле їх у холодну, прозору воду...

Літо минуло вже у Дітройті — починається новий сезон шістьдесять другого року, сезон моделів „сиксті ту".

● **Танат Хомам**, сіямський міністер закордонних справ, запропонував в минулому тижні Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, щоб створити окрему 10-особову аґенцію Об'єднаних Націй, яка мала б стежити за всіми небезпечними для миру у широкому світі подіями. Та аґенція різнилась би від 11-членної Ради Безпеки тим, що ніхто в ній не мав би того права „вета", яке паралізує Раду Безпеки. Танат Хоман запропонував, щоб таку „Комісію миру" перенести до Західнього Берліну і щоб сама її тамошня приявність була ґарантією миру і свободи для того міста.

У ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. Богдана ВАВРИШИНА
ВОЯКА УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ,
відправиться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в СУБОТУ, дня 4-го ЛИСТОПАДА 1961 р.
в год. 8:00 рано,
в церкві св. о. Миколая — в ШИКАҐО, Ілл.,
на яку запрошують: нашу Рідню, Товаришів Зброї, Приятелів та Знайомих
РОДИЧІ з ВНУКАМИ

Замість квітів на могилу
бл. п. інж. А. ПАЛІЯ
зложив на пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні
10.00 долярів
ВАСИЛЬ КОТИК

Д-р Іван Дорощак
— повідомляє, що —
з причини виїзду на Дентистичну Конвенцію у Филаделфії,
КАНЦЕЛЯРІЯ БУДЕ ЗАЧИНЕНА
від 13-го до 24-го ЖОВТНЯ 1961 р.

Успіх українського науковця

Праця українського історика д-ра Степана Горака Poland and Her National Minorities, 1919—1939, a Case Study. New York, Vantage Press, 1961. 295 pp., стала обов'язковою лектурою для студентів Індіяна університету, які спеціялізуються в східньо-европейській проблематиці. Індіяна університет від ряду літ с одним із центрів для студій славістики і східньо - европейської історії. Тут і с н у с вже о к р е м и й Інститут для студій, а число студентів в останньому семестрі досягнуло вже одної сотки. Книжка д-ра Горака обширно і об'єктивно трактує про українську справу, тому поважне число американських студентів і будучих фахівців зможе правдиво познайомитися з українською тематикою.

Як найкращою признакою росту значення Індіяна університету є факт організації окремої слов'янської бібліотеки, що доручено зробити д-рові Гораковi. Він буде керівником Слов'янського відділу і матиме можливість дбати за поповнення бібліотеки книжками із україністики. В бібліотеці вже є понад 80,000 слов'янських заголовків, при чому на саму україністику випадє 3.000 книжок і журналів. Між іншим бібліотека придбала приватну бібліотеку проф. Горбачевського з Праги, в якій мається багато унікатів з україністики, а з окрема поважне число українських видань кінця 19-го і початку 20-го століття. Для дослідників і студентів це невичерпане джерело матеріялу і можна надіятися, що багато зацікавлених українців в літературі і історії України скористає із збірки Індіяна університету. Таке зкомплектування україністики є заслугою д-ра Андрія Турчина, який працює вже сім літ в університетській бібліотеці на пості керівника каталогового відділу славістики. В тому же відділі почав недавно працювати новий український бібліотекар Микола Кравчук, який після успішного закінчення студій в Мишиґенському університеті дістав працю в Індіяна університеті.

С. Г.

Професор Мічелл твердить, що Земля охолоджується

Ню Йорк. — Кліматолог Бюра погоди Моррей Мічелл заявив на симпозіюмі науковців, що наша Земля від 40-их років цього віку почала охолоджуватися й впродовж 20-х років охолодилася на півступня Фаренгайта. Земля охолоджується на 80 відсотках свого обширу, найбільше охолоджується в тропікальних околицях. ЗДА, Західня Европа і узбережжя азійського Пацифіку є чомусь вийнятком і не охолоджується. Англійський метереолог Г. Г. Лем твердив, що від половини 19-го віку, до 40-х років 20-го віку Земля теплішала. Від 1430-го року до половини 19-го віку Земля охолоджувалася. Коли температура на Землі збільшується то це має вплив на економіку цілих районів: дальші райони на півночі можуть вирощувати овес, арктичні порти цілі місяці можуть бути довше активні, шпилькові дерева посунулися глибше на північ. Метеорог Мічелл не хотів твердити, що „тепла доба" Землі вже скінчилася, але він ствердив, що покищо вже 20 років Земля дещо охолоджується.

Уряд домагається, щоб Найвищий Суд діяв у справі організації виборчих округ

Вашингтон. — Генеральний соліцитатор Арчіболд К о к с відвідав Найвищий Суд ЗДА і домагався, щоб Суд зайняв становище в справі нового пропорційного поділу стейтів на виборчі округи. Досі Найвищий Суд ЗДА відмовлявся в цій справі діяти, уважаючи, її за чисто політичну проблему. Соліцитатор Кокс заявив, що „справедливо виділені виборчі округи", — це є „необхідна умова дійсно вільного громадянства". Всі погоджуються з тим, що переведення справедливого поділу на виборчі округи в стейтах може зовсім змінити політичне обличчя деяких стейтів. В майже всіх стейтах міське населення має менше місць в стейтових леґіслятурах, ніж на основі числа населення містам належалося б. Коли б Найвищий Суд зарядив примусовий поділ в тих стейтах, які цього домагаються, тоді й інші стейти перевели б новий поділ на виборчі округи, які пропорційно узгляднювали б число населення в нових округах. Зі стейту Теннессі прийшла скарга, що там від 1901 року не переводили нових поділів, хоч дотепер число населення в містах значно зросло.

Конґресмен Міллер проти нерішучости Кеннеді в берлінській кризі

Вашингтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету конґресмен Вілліям Е. Міллер заявив, що і він і інші республіканці не припинять критикувати уряду президента Кеннеді за його нерішучу поставу в справі берлінської кризи. Він відкинув скаргу демократів, що республіканська критика уряду розбиває національну єдність, бо самі демократи зовсім не дбали про єдність, коли критикували уряд Айзенгавера за випадок із літаком „Ю-2". Конґресмен Міллер казав, що відвідуючи різні місцевості ЗДА, побачив, що населення країни ясно бачить, як уряд Кеннеді нерішуче діє в справі комуністичних погроз Берлінові. На думку Міллера амбасадор ЗДА до Об'єднаних Націй Адлей Е. Стівенсон заявив, що мусить прийти до дискусії над допущенням комуністичного Китаю до ОН, і в наслідок цього деякі наші приятелі в ОН голосували за той внесок в користь Китаю. Міллер твердив, що деякі заяви демократичних політиків створили нові труднощі в справі Берліну. Міллер пригадував слова Кеннеді з 1960-го року, що коли б не було критики, то не було б „конституційних вольностей в цій країні, і було б загрожене само існування ЗДА".

Малі держави в ОН виступають з докорами на адресу великодержяав

Об'єднані Нації. — Міністер закордонних справ Яя Вахуну виступив в минулий вівторок 10 жовтня ц. р. на Генеральній Асамблеї ОН з гіркими докорами на адресу великодержав, закинувши їм нездібність бути лідерами у світі та розв'язувати найважливіші проблеми. Вахуку навів три конкретні справи — нездібність великодержав позитивно розв'язати справу наступника вбитого генерального секретаря ОН Гаммершилда, — перевести міжнародне роззброєння та вирішити проблему Німеччини й Берліну. Водночас ніґерський міністер апелював до азійсько - африканських держав, щоб вони лагодили свої суперечки в своєму власному гурті, бо коли тільки їхні конфлікти стають предметом нарад в Об'єднаних Націях, то „імперіялізм починає ловити рибу в каламутній воді". На тому самому засіданні Генеральної Асамблеї виступали ще представники азійських держав Непалю й Маляїв, при чому вони обидва одностайно поборювали плян Совєтів щодо „тройки" на становищі генерального секретаря ОН та протиставились совєтському твердженню про поділ світу на західній бльок, комуністичний і невтральний. Зокрема маляйський міністер різко таврував комуністичний Китай за народовбивство, проводжене на терені Тибету. Ніґерія й Маґаласі поручили теж якнайшвидше прийняття в члени ОН Республіки Мавританії. Це був, узагалі, день „колірових народів" в Об'єднаних Націях.

ҐАНА МАЄ ТРУДНОЩІ НА ШЛЯХУ ДО СВОГО „СОЦІЯЛІЗМУ"

Аккра. — Диктаторський президент муринської Ґани Кваме Нкрумах, приїхавши додому з „приятельських" відвідин до комуністичного Китаю, Совєтського Союзу й інших комуністичних країн, з якими віддавна стоїть у тісних стосунках, застав дома такі труднощі політичного й економічного характеру, які казали йому вхопитись за милий йому і привичний засіб — фізичних репресій та наказів шляхом диктаторських декретів. Він викинув з свого уряду шістьох міністрів, між ними міністра фінансів, та заарештував 45 найвидатніших членів опозиції — в додатку до тих, що їх вже або посадив був до в'язниці, або видалив поза межі Ґани. Економічні труднощі в Ґані виникли з такої „соціялістичної" господарки Нкрумаха, які за короткий час державности тієї країни зменшили резерви чужої твердої валюти, що їх призбирала англійська адміністрація, з 700 мільйонів дол. до 280 міл. дол. з маривом катастрофи для ґанської валюти. Нкрумах відповів на це наложенням податку на імпортовані товари від 10% до 66.5%, при чому тим податком охоплено й закордонні харчі. На всіх робітників і службовиків наклав обов'язок відводити по 5% своїх прибутків на закуп державних бондів, а на купців і промисловців наклали цей обов'язок у 10%. У зв'язку з господарськими труднощами та загрозою інфляції, зросла опозиція проти його комуністичних симпатій і диктаторського способу правління. Виарештувавши опозицію, Кваме Нкрумах приготовляє привітання королеви Єлисавети, яка приїде до Ґани 9 листопада.